

ÇOCUK İSTİSMARI

Çocuk Hakları Sözleşmesine göre 18 yaşın altındaki herkes “çocuk” sayılır.

Çocuk istismarı, bir çocuğa bir yetişkin tarafından bedenen ya da ruhen kötü davranılmasıdır.

Anne-baba tarafından ihmal ve istismar edilme, anne-baba arasındaki şiddete tanık olma, parçalanmış aileden gelme ve çeşitli aile sorunlarının çocukta yarattığı duygular çocuğun insanlarla ilişkilerini önemli ölçüde etkileyerek çocuğun bunları öğrenerek taklit etmesine ve istismarcı bir kişilik kazanmasına neden olabilir.

Oysa masumiyetin ve sevginin en tarafsız, en içten ve en çok yaşandığı yer bir çocuk kalbidir. Bu kalbi korumak toplumların en büyük vazifesi olmalıdır.

Çocuk istismarı üç alt başlıkta incelenebilir:

1. Fiziksel İstismar

Çocuğa kasıtlı olarak fiziksel zarar vermektir; çimdikleme, ısırma, vurma, şiddetli sarsma vb. davranışları örnek verebiliriz.

Çocuğa yönelik şiddet, günümüzde en yaygın ve meşru görülen şiddet biçimidir. Türkiye’de yapılan çalışmalar ailelerde konuşarak ikna etme yerine fiziksel cezalandırma yöntemlerinin sıklıkla kullanıldığını göstermektedir.

Fiziksel istismar, çocukların bedenlerine zarar verirken, duygusal olarak da kapanması daha güç ve daha ağır duygusal yaralar da açmaktadır.

Çocuklar şiddet kullanmayı ve bunun normal bir davranış olduğunu anne-babalarının

davranışlarını gözlemleyerek öğrenir. Ayrıca, şiddetli cezaya maruz kalan çocuk bunu anne-babalığın normal bir parçası olduğunu öğrenmekte ve aynı şeyleri yetişkin olduğunda kendi çocuğuna da uygulamaktadır.

2. Duygusal İstismar

Çocuğu azarlamak, tehdit etmek, utandırmak, küçük düşürmek, lakap takmak, sertçe eleştirmek, aşağılamak, suçlamak, kapasitesinin üstünde aşırı beklenti içinde olmak vb. davranışlar duygusal istismar kapsamına girmektedir.

Çocuğun duygusal istismara maruz kaldığını fark etmek zor olabilir. Çünkü herhangi bir fiziksel iz yoktur. Ancak duygusal istismarda şöyle bir durum söz konusudur; duygusal istismar bitse bile etkisi bitmeyebilir. Çocuk duyduğu sözleri (aşağılanma, hakaret) içselleştirebilir. Bu nedenden dolayı çocuk ileriki yaşantısında kendini değersiz hissederek olumsuz durumlar karşısında kendinin bunu hak ettiğini ve iyi hiçbir şeye layık olmadığını düşünebilir.

3. Cinsel İstismar

Cinsel istismar, çocuğa bir yetişkin tarafından anlamadığı, istemediği, gelişimsel olarak uygun olmadığı hareketlerin cinsel doyum için yapılmasıdır.

Çocuğa dokunma, cinsel içerikli konuşma, teşhir etme, çocuğa pornografik içerik izletme gibi davranışların tamamı cinsel istismara girer.

İstismardan sonra çocuk kendini hatalı-suçlu-kirli hissettiğinden saptanması en zor olan ve çoğunlukla gizli kalan istismar tipidir. Çocukların cinsel istismarı Türkiye’de çok yaygın olmasına rağmen ne pahasına olursa olsun aile bütünlüğünü korumak ve sosyal dışlanmayı önlemek amacıyla gizlenir.

Cinsel istismar 6-10 yaş arası çocuklarda ve kız çocuklarında erkeklere göre daha fazla görülmektedir.

İstismarcı kişiler genellikle aile tarafından tanınan ve güvenilen kişiler olmaktadır.

Cinsel İstismara Neden Olan Etkenler

- Geleneksel erkek egemenliğini romantikleştiren ve popüler yapan medya programları
- Cinsel saldırganlara yönelik hukuki yaptırımların zayıf ve yetersiz olması
- Pornografi gibi aşırı uyarıcıların kolay ulaşılabilir olması ve izlenmesi
- Aile içi şiddet, anne/babayla çocuğun arasındaki bağın zayıf olması
- Alkol ya da madde kullanımı

Hangi Özelliklere Sahip Çocuklar Risk Altında?

- Cinsel istismar, ekonomik ve kültürel düzey ne olursa olsun her yaş grubundan çocuklar tarafından yaşanabilmektedir.
- Zihinsel ve fiziksel özürlü çocuk ve kadınların daha çok istismar edildiği bilinmektedir.
- Birçok cinsel istismar olayı aile içinde ya da çocuğa yakın kişilerce yapılmaktadır.
- Aile dışı cinsel istismar da her şekilde olabilir ve uzun sürebilir.

Çocuklar Neden Cinsel İstismar Olayını Söylenemezler?

- Olayın ne olduğunu anlamayacak ve kelimelerle ifade edemeyecek kadar küçük olabilirler.

- Olayın gizli tutulması için tehdit edilmiş veya rüşvet verilmiş olabilirler.
- Kimsenin kendilerine inanmayacağını düşünürler.
- Kendilerini suçlarlar veya kendilerinin kötü olduğuna ve istismarın kendileri için bir ceza olduğuna inanırlar.
- Çok utanıyor olabilirler.
- Cezalandırma korkusu yaşayabilirler.
- Sevdiklerinin sorun yaşayacağı korkusuyla söylemeyebilirler.

➔ Mağdur olan çocuğu yalnızca sadece maruz kaldığı istismarın kendisi mağdur etmez. Olay ortaya çıktığında yakınlarının verdiği suçlayıcı ve yargılayıcı tepkiler de derinden tahrip eder.

Çocuk Cinsel İstismara Uğradığını Söylediğinde Ne Yapmak Gerekir?

- Anlattıklarına inanın. Çünkü genellikle çocuklar bu konuda yalan söylemezler.
- Çocuğun korkup kaygılanmasına neden olacak abartılı tepkiler vermeyin.
- Bu durumun onun suçu olmadığını, her şeyin düzeleceğini söyleyin.
- Kendisine yardım edeceğinizi ve güvende olacağına dair teminat verin.
- Konuyla ilgili konuşması için zorlamayın, ama çocuk konuyu konuşmak istiyor ve sık sık gündeme getiriyorsa dinleyin.
- Meraka dayalı sorular değil (Nerede oldu?, Nasıl oldu?, Ne zaman başladı?, Ne yaptı?..) duygularına dayalı sorular (Nasıl hissediyorsun?) sorun.
- Çocuğun anlattığı istismar öyküsüne hiçbir şekilde yorum yapmayın. Eğer çocuk kendisinin bu olayı hak ettiğine dair inançlar geliştirmişse bunun hiçbir şekilde kendi suçu olmadığını söyleyin.
- Çocuğun damgalanmaması için durumu sadece bilmesi gereken kişiler arasında tutun.
- Çocukla kuracağınız sevgi, şefkat ve güven içerikli bir ilişkinin iyileştirici gücü fazladır.